

Krystyna Serwańska

MUZYKA

PROGRAM NAUCZANIA DLA GIMNAZJUM

 OPERON

Gdynia 2009

Projekt okładki: Artur Tarasiewicz
Redaktor prowadzący: Monika Balcerowicz
Redakcja językowa: Monika Turala
Redakcja graficzna i skład: Jarosław Gołąbek
Korekta: Anna Wierzchowska

Program nauczania do nowej podstawy programowej (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 23.12.2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Dz.U. z 15.01.2009 r.).

Autorka niniejszego programu jest doradcą metodycznym muzyki w Podkarpackim Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie (oddział w Przemyślu).

© Copyright by Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o. & Krystyna Serwańska
Gdynia 2009

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie w całości lub we fragmentach bez zgody wydawcy zabronione.

8-9/IX

Wydawca:

Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o.

81-212 Gdynia, ul. Hutnicza 3

tel. centrali 058 679 00 00

e-mail: info@operon.pl

<http://www.operon.pl>

ISBN 978-83-7680-046-2

Spis treści

I. Ogólne założenia programu	5
II. Cele edukacyjne	6
III. Treść nauczania i przewidywane osiągnięcia ucznia	8
IV. Procedury osiągania celów	14
V. Przewidywane osiągnięcia uczniów po zakończeniu nauki muzyki na etapie kształcenia (w gimnazjum)	16
VI. Metody oceniania osiągnięć ucznia	18

I. Ogólne założenia programu

Treści nauczania zawarte w programie są zgodne z wymogami podstawy programowej kształcenia ogólnego, opisanymi w rozporządzeniu MEN z 23 grudnia 2008 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17).

Program ten jest przeznaczony dla nauczycieli przedmiotu muzyka w gimnazjum, czyli na III etapie kształcenia. Dotyczy on podręcznika *Muzyka* Małgorzaty Rykowskiej i Zbigniewa Szałko opublikowanego przez Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON. Ponieważ na tym etapie kształcenia kończy się nauczanie muzyki jako przedmiotu szkolnego, dlatego program ten ma na celu wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności muzyczne, z których będą mogli samodzielnie korzystać w ciągu całego życia, a także przygotowanie młodego człowieka do świadomego wykonywania, odbierania, oceniania i wartościowania muzyki oraz jej wykonawców, uzasadniania swoich poglądów, aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, a także swobodnego wypowiadania się o muzyce i kompozytorach tworzących w poszczególnych epokach.

Bardzo ważne jest, aby w tym okresie kształtowania się osobowości uczniów edukacja muzyczna nie tylko rozwijała ich muzyczne zdolności, umiejętności i estetyczną wrażliwość na piękno muzyki, ale również sprzyjała rozbudzeniu świadomości walorów kultury muzycznej własnego regionu, dorobku polskiej kultury muzycznej w tradycji i współczesności oraz wartości wielkich dzieł światowej kultury muzycznej stanowiących kanon arcydzieł.

II. Cele edukacyjne

---

1. Cele ogólne:

- rozbudzanie zainteresowań i zamiłowań muzycznych,
- zdobycie przez uczniów podstawowej wiedzy muzycznej,
- rozwijanie wrażliwości i zdolności muzycznych,
- przygotowanie do świadomego słuchania i oceniania muzyki,
- wdrożenie do aktywnego uczestnictwa w kulturze.

2. Cele szczegółowe

a) kształcenia:

- kształcenie umiejętności posługiwania się podstawowymi sposobami zapisu muzyki;
- kształcenie umiejętności korzystania z komputerowych programów muzycznych;
- kształcenie umiejętności określania i rozróżniania podstawowych gatunków muzyki wokalne, instrumentalnej i wokально-instrumentalnej;
- kształcenie umiejętności rozróżniania aparatów wykonawczych: głosów, instrumentów, zespołów;
- kształcenie umiejętności rozpoznawania cech utworu muzycznego, jego faktury i formy;
- kształcenie umiejętności rozróżniania podstawowych rodzajów muzyki jazzowej, rozrywkowej i etnicznej;
- kształcenie umiejętności rozróżniania i nazywania epok w historii muzyki, podawania ich cech, wymieniania najwybitniejszych kompozytorów;
- kształcenie umiejętności rozpoznawania stylu muzycznego i kojarzenie go z daną epoką (podczas słuchania utworu);
- kształcenie umiejętności rozpoznawania polskich tańców narodowych;
- kształcenie umiejętności rozpoznawania wybranych tańców innych narodów;
- kształcenie umiejętności wykorzystywania różnych źródeł informacji o muzyce;
- kształcenie umiejętności dyskusowania, argumentowania, wyrażania własnych poglądów na muzykę;
- kształcenie umiejętności wartościowania oferty kulturalnej i świadomego z niej korzystania;
- kształcenie umiejętności śpiewania i gry na instrumentach w zespole;
- kształcenie umiejętności samodzielnego tworzenia muzyki;
- kształcenie umiejętności śpiewania hymnu państwowego i wybranych pieśni patriotycznych (z pamięci).

b) wychowania

- rozwijanie wrażliwości estetycznej;
- samodzielne wypowiedzanie się na tematy muzyczne;
- samodzielne zdobywanie informacji z różnych źródeł;
- wykorzystywanie programów komputerowych do tworzenia prostych melodii;
- ocenianie i wartościowanie muzyki oraz jej wykonania;
- uzasadnianie swoich poglądów;
- aktywne uczestniczenie w życiu kulturalnym;
- dostrzeganie wartości muzyki ludowej, zwłaszcza ze swojego regionu;
- kształtowanie poczucia tożsamości narodowej;
- kształtowanie postaw zdyscyplinowania i odpowiedzialności podczas śpiewu i gry w zespole;
- patriotyczna postawa wobec kultury polskiej;
- szacunek dla kultur innych narodów;
- udział w konkursach muzycznych;
- dbałość o higienę głosu i słuchu;
- kształcenie umiejętności samooceny.

III. Treści nauczania i przewidywane osiągnięcia ucznia

Muzyka starożytna

Treści: muzyka starożytnego Egiptu, Grecji i Rzymu

Utwór do słuchania:

Pieśń Seikilosa

Osiągnięcia ucznia

Uczeń:

- omawia funkcję, jaką muzyka pełniła w starożytności;
- zna starożytne instrumenty muzyczne;
- wymienia najważniejsze formy muzyki greckiej;
- do podanego tekstu improwizuje rytm na wybranym instrumencie perkusyjnym;
- wymienia zasługi Greków dla rozwoju muzyki;
- rozpoznaje aparat wykonawczy (głos, instrumenty), słuchając utworu.

Muzyka średniowiecza

Treści: chorał gregoriański, wędrowni śpiewacy, zabytki muzyki polskiej: *Bogurodzica*, *Gaude, mater Polonia*

Kompozytorzy:

Wincenty z Kielczy, Mikołaj z Radomia

Utwór do słuchania:

chorał gregoriański – *Salve Regina*, *Bogurodzica*

Osiągnięcia ucznia

Uczeń:

- analizuje wpływ chrześcijaństwa na muzykę;
- omawia rolę chorału gregoriańskiego;
- analizuje rodzaje muzyki średniowiecznej;
- omawia najstarsze zabytki muzyki polskiej;
- opisuje rolę pieśni *Bogurodzica* i *Gaude, mater Polonia* w średniowiecznej Polsce;
- słucha muzyki w sposób świadomy – rozpoznaje nastrój i charakter utworu;
- samodzielnie korzysta z różnych źródeł informacji: encyklopedii, słowników, czasopism, Internetu, multimedialnych.

Muzyka renesansu

Treści: wielogłosowość, formy muzyki renesansowej, muzyka instrumentalna, instrumenty, „złoty wiek” muzyki polskiej

Kompozytorzy:

Giovanni Pierluigi da Palestrina, Orlando di Lasso, Mikołaj Gomółka, Wacław z Szamotuł, Sebastian z Felsztyna

Utwór do słuchania:

Giovanni Pierluigi da Palestrina – motet *Stabat Mater*

Osiągnięcia ucznia

Uczeń:

- omawia cechy muzyki renesansowej;
- wymienia podstawowe formy muzyki świeckiej i kościelnej;
- zna kompozytorów, w tym także polskich;
- charakteryzuje „złoty wiek” muzyki polskiej;
- gra na wybranym instrumencie melodycznym utwór charakteryzujący styl epoki;
- tworzy akompaniament perkusyjny do utworu;
- świadomie słucha muzyki – rozpoznaje aparat wykonawczy, charakter utworu.

Muzyka epoki baroku

Treści: opera, balet, formy wokalne-instrumentalne, muzyka instrumentalna, polska muzyka barokowa, polskie tańce narodowe: krakowiak – podstawowy krok, polonez, mazur, kujawiak, oberek

Kompozytorzy:

Jan Sebastian Bach, Georg Friedrich Haendel, Antonio Vivaldi, Adam Jarzębski

Utwory do słuchania:

Claudio Monteverdi – uwertura do opery *Orfeusz*;

Georg Friedrich Haendel – *Alleluja* z oratorium *Mesjasz*;

Jan Sebastian Bach – Suita h-moll, Fuga g-moll, Toccata i fuga d-moll;

Antonio Vivaldi – cztery pory roku – Koncert E-dur *Wiosna*;

Adam Jarzębski – Tamburetta;

Karol Szymanowski – Mazurek C-dur, op. 50 nr 1;

Zygmunt Noskowski – Krakowiak;

Henryk Wieniawski – Kujawiak.

Osiągnięcia ucznia

Uczeń:

- omawia cechy muzyki baroku;
- charakteryzuje gatunki i formy muzyczne;
- gra na instrumencie melodycznym utwór charakteryzujący styl epoki;
- słucha muzyki w sposób świadomy – rozpoznaje aparat wykonawczy, charakter utworu, zmiany dynamiczne, części suity, wejścia tematu w fudze;
- tworzy ilustrację plastyczną do słuchanego utworu;
- wymienia kompozytorów tworzących w baroku;

- samodzielnie korzysta z różnych źródeł informacji: encyklopedii, słowników, czasopism, Internetu, multimediów przy wyszukiwaniu informacji o kompozytorach baroku;
- ocenia słuchany utwór oraz jego wykonanie, uzasadnia swoje poglądy;
- charakteryzuje polskie tańce narodowe;
- wykonuje podstawowe kroki i figury wybranego tańca;
- rozpoznaje w słuchanych utworach rytmy polskich tańców narodowych;
- definiuje tańce stylizowane;
- tworzy akompaniament perkusyjny do wybranego tańca;
- potrafi zagrać na instrumentach perkusyjnych lub wyklaskać rytm synkopowany.

Klasycyzm w muzyce

Treści: formy muzyki klasycznej, polska muzyka okresu oświecenia, Wojciech Bogusławski – ojcem teatru polskiego, polskie hymny i pieśni patriotyczne

Kompozytorzy:

Józef Haydn, Wolfgang Amadeusz Mozart, Ludwig van Beethoven, Michał Kleofas Ogiński

Utwory do słuchania:

Ludwig van Beethoven – VII Symfonia A-dur, cz. II, Sonata f-moll op. 2 nr 1 cz. I (fragment), Sonata cis-moll op. 27 nr 2 *Księżycowa*

Maciej Kamieński – *Nędza uszczęśliwiona* (fragment I aktu)

Michał Kleofas Ogiński – Polonez a-moll *Pożegnanie Ojczyzny*

Osiągnięcia ucznia

Uczeń:

- omawia najważniejsze cechy muzyki klasycyzmu;
- definiuje formy muzyki klasycznej;
- wymienia części cyklu sonatowego;
- słucha muzyki w sposób świadomy – rozpoznaje aparat wykonawczy, charakter utworu, artykulację, akompaniament akordowy;
- ocenia słuchany utwór oraz jego wykonanie, uzasadnia swoje poglądy;
- tworzy akompaniament akordowy do podanej melodii;
- gra na instrumencie melodycznym wybrany fragment utworu charakteryzujący styl epoki;
- wymienia klasyków wiedeńskich;
- samodzielnie korzysta z różnych źródeł informacji: encyklopedii, słowników, czasopism, Internetu, multimediów przy wyszukiwaniu dodatkowych informacji;
- omawia muzykę czasów stanisławowskich w Polsce;
- analizuje wpływ wydarzeń historycznych na rozwój muzyki i kultury w Polsce;
- zna instytucje kultury muzycznej działające w okolicy jego zamieszkania.

Romantyzm w muzyce

Treści: romantyczna pieśń solowa, muzyka programowa, poemat symfoniczny, miniatura fortepianowa, opera i operetka romantyczna, balet, szkoły narodowe, polski romantyzm, narodziny etnografii – Oskar Kolberg

Kompozytorzy:

Franciszek Schubert, Robert Schumann, Piotr Czajkowski, Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko, Henryk Wieniawski

Utwory do słuchania:

Franciszek Schubert – *Ave Maria*

Fryderyk Chopin – Etiuda c-moll *Rewolucyjna*

Robert Schumann – Sceny dziecięce *O dalekiej krainie*

Bedrich Smetana – poemat symfoniczny *Moja Ojczyzna*

Modest Musorgski – *Noc na Bald Mountain*

Giuseppe Verdi – *Chór niewolników* z opery *Nabucco*

Ryszard Wagner – *Cwał Walkirii*

Piotr Czajkowski – uwertura do *Jeziora łabędziego*

Johann Strauss – *Wiedeńskie stodycze* (fragment)

Osiągnięcia ucznia**Uczeń:**

- analizuje związki muzyki z innymi dziedzinami sztuki;
- uzasadnia stwierdzenie „muzyka jest sztuką zdolną do wyrażania uczuć”;
- definiuje romantyczną pieśń solową;
- słucha muzyki w sposób świadomy – rozpoznaje charakter pieśni, aparat wykonawczy, omawia rolę solisty w utworze;
- wyraża własne opinie na temat słuchanych utworów;
- gra na instrumencie melodycznym wybrany fragment utworu charakteryzujący styl epoki;
- analizuje rolę wątku narodowego w muzyce romantycznej;
- omawia twórczość polskich kompozytorów: Chopina, Moniuszki i Wieniawskiego;
- korzysta z różnych źródeł informacji przy sporządzeniu notatki;
- tworzy krótkie opowiadanie o dowolnej treści, nadaje mu tytuł, a następnie dobiera odpowiedni fragment muzyki (przy wykorzystaniu muzycznych programów komputerowych);
- tworzy akompaniament perkusyjny do walca;
- wymienia różnice pomiędzy operą a operetką;
- omawia treść wybranego baletu Piotra Czajkowskiego;
- opisuje zwyczaje i obrzędy ludowe najbliższego regionu.

Muzyka współczesna

Treści: impresjonizm i ekspresjonizm w muzyce, muzyka Młodej Polski, muzyka XX wieku, muzyka konkretna, elektroniczna, filmowa, komputerowa, rozrywkowa, jazz, polska muzyka ludowa, folklor, muzyka ludowa innych narodów, muzyka folkowa

Kompozytorzy:

Claude Debussy, Maurice Ravel, Mieczysław Karłowicz, Karol Szymanowski, Witold Lutosławski, Krzysztof Penderecki

Utwory do słuchania:

Maurice Ravel – *Bolero*

Karol Szymanowski – *Źródło Aretuzy*

Arnold Schonberg – hymn liturgiczny *A Survivor from Warsaw* (fragment)
 Bela Bartok – Tańce rumuńskie
 Witold Lutosławski – *Nie oczekuję dziś nikogo*
 Henryk Mikołaj Górecki – *Amen*
 Czesław Niemen – *Nim przyjdzie wiosna*
 George Gershwin – *Summertime*
 John Williams – temat przewodni z filmu *Gwiezdne wojny*
 Jack Feldman, Marty Panzer, Tom Snow – melodia z filmu *Król Lew 2*
 The Rolling Stones – *Satisfaction*
 Perfect – *Autobiografia*
 Apolonia Nowak – pieśń kurpiowska *Oj da da na*
 Mazowsze – *Cyt, cyt*
 Alfredo D'Angelis – *La Cumparsita*
 Skaldowie – *Z kopyta kulig rwie*
 Maryla Rodowicz – *Hej, żeglujże, żeglarzu*

Osiągnięcia ucznia

Uczeń:

- omawia, na czym polega nowatorstwo muzyki impresjonistów;
- tworzy „plamy dźwiękowe” i zapisuje dźwięki;
- tworzy ilustrację plastyczną do wysłuchanego utworu;
- tworzy ilustrację muzyczną do wiersza;
- słucha muzyki w sposób świadomy – rozpoznaje aparat wykonawczy oraz wie, jaką funkcję pełni deklamacja tekstu solisty na tle muzyki;
- wyraża własne opinie na temat wartości artystycznych wysłuchanych utworów i wykonawców;
- korzysta z programów komputerowych do tworzenia prezentacji dotyczących kompozytorów Młodej Polski;
- omawia zmiany, jakie nastąpiły w muzyce w I połowie XX wieku;
- wymienia kompozytorów muzyki współczesnej;
- zapisuje nuty utworu za pomocą znanego programu komputerowego;
- omawia rolę muzyki w dziele filmowym i scenicznym;
- opisuje podstawowe style muzyki jazzowej;
- omawia nowe gatunki muzyki rozrywkowej;
- uczestniczy w szkolnych koncertach muzycznych oraz koncertach w filharmonii;
- charakteryzuje różnorodność polskiej muzyki ludowej;
- opisuje strój oraz tańce ludowe swojego regionu;
- tańczy wybrany taniec ludowy;
- definiuje pojęcia *folklor* i *muzyka folkowa*;
- charakteryzuje wybrane tańce innych narodów;
- docenia muzykę ludową;
- ocenia muzykę i jej wykonanie oraz uzasadnia swoje poglądy,
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- wykorzystuje programy komputerowe do nagrywania i przetwarzania dźwięku.

Zasady muzyki

Treści: wartości nut i pauz, grupowanie wartości rytmicznych w taktach, nazwy solmizacyjne i literowe dźwięków, podział materiału dźwiękowego na oktawy, skala, gama, tonacje krzyżkowe i bemolowe, interwały, akordy (trójdźwięk, triada harmoniczna), znaki artykulacyjne, dynamika i agogika, skróty pisowni muzycznej, taktowanie, przedtakt, grupy instrumentów muzycznych, elementy dzieła muzycznego

Osiągnięcia ucznia

Uczeń:

- rozpoznaje nazwy literowe i solmizacyjne nut na pięciolinii w obrębie oktawy od c^1 – c^2 ;
- tworzy rytmy, wystukuje, klaszcze, taktuje;
- zna i rozróżnia brzmienie instrumentów muzycznych, głosów i zespołów;
- zna podstawowe oznaczenia dynamiki, agogiki, artykulacji oraz skrótów pisowni muzycznej.

Śpiew

Treści: hymny, pieśni historyczne, patriotyczne, piosenki młodzieżowe, turystyczne, melodie ludowe, popularne melodie i tematy z literatury muzycznej, nauka ze słuchu i z nut, higiena głosu i słuchu

Osiągnięcia ucznia

Uczeń:

- zna hymn oraz wybrane pieśni patriotyczne i historyczne;
- śpiewa piosenki młodzieżowe, turystyczne, popularne melodie;
- stosuje podstawowe zasady emisji i higieny głosu;
- śpiewa nazwami solmizacyjnymi według zapisu nutowego.

IV. Procedury osiągnięcia celów

Na tym etapie nauczania szczególnie istotne jest, aby rozwijać indywidualną wrażliwość każdego ucznia i dostrzegać jego możliwości, tak by każda lekcja była dla niego interesująca, ciekawa, inna. Dlatego powinno się stosować różne metody i formy nauczania.

Metody stosowane na lekcjach muzyki:

- metoda analityczno-percepcyjna
- metoda problemowo-odtwórcza
- metoda problemowo-twórcza
- metoda problemowo-analityczna
- metoda ekspozycji
- metoda organizowania i rozwijania działalności muzycznej ucznia

Metody tradycyjne:

- wykład połączony z demonstracją
- pogadanka
- referat
- praca z podręcznikiem

Metody aktywizujące:

- burza mózgów
- drama
- dyskusje
- portfolio
- prezentacje muzyczne
- konkursy muzyczne
- przekład intersemiotyczny

Formy aktywności muzycznej:

- śpiew

Ta forma powinna być dostosowana do możliwości i zainteresowań ucznia. Należy ją realizować głównie w zespole. Uczniowie mogą śpiewać ze słuchu lub z nut następujący repertuar: piosenki młodzieżowe, turystyczne, pieśni historyczne, patriotyczne, ludowe, popularne tematy z literatury muzycznej, kanony, melodie dwugłosowe.

- **gra na instrumentach**

Ta forma powinna być dostosowana do możliwości i zainteresowań ucznia. Należy ją realizować głównie w zespole. Uczniowie mogą grać ze słuchu lub z nut następujący repertuar: piosenki młodzieżowe, turystyczne, pieśni historyczne, patriotyczne, ludowe, popularne tematy z literatury muzycznej, kanony, melodie dwugłosowe, akompaniamenty do piosenek.

- **ruch przy muzyce**

zabawy ruchowe ze śpiewem, zabawy inscenizowane, ilustracyjne, taneczne oraz tańce

- **tworzenie muzyki**

akompaniament instrumentalny lub perkusyjny do piosenek, ilustracje muzyczne do treści literackich i plastycznych, własne melodie i improwizacje

- **sluchanie muzyki**

Uczniów należy poinformować, w jakim celu słuchamy danego utworu i na co zwrócić szczególną uwagę, a po wysłuchaniu – wspólnie omówić utwór.

- **wiadomości i ćwiczenia**

Wiadomości należy podawać uczniom przed nauką piosenki, gry na instrumentach lub słuchaniem utworu.

Dla realizacji założonych celów istotne jest również wyposażenie pracowni muzycznej w:

- instrumenty muzyczne: perkusyjne, klawiszowe, dęte oraz strunowe;
- sprzęt do odtwarzania, nagrywania i nagłośniania dźwięku, komputer z dostępem do Internetu i oprogramowaniem muzycznym;
- bibliotekę muzyczną (nuty, śpiewniki, podręczniki) i fonotekę.

Szkoła powinna stwarzać warunki do obcowania z muzyką „na żywo” poprzez udział uczniów w różnego rodzaju koncertach i spektaklach muzycznych organizowanych w szkole lub poza szkołą.

V. Przewidywane osiągnięcia uczniów po zakończeniu nauki muzyki na III etapie kształcenia (w gimnazjum)

W wyniku realizacji założonych celów i treści programowych uczeń powinien:

- śpiewać i grać (ze słuchu lub z nut) poprawnie pod względem rytmicznym i melodycznym poznane pieśni (historyczne, patriotyczne, ludowe), piosenki (młodzieżowe, turystyczne), popularne melodie i tematy z literatury muzycznej, akompaniamenty do piosenek, kanony, proste melodie dwugłosowe;
- tworzyć własne melodie, rytmy, ilustracje muzyczne do treści literackich i plastycznych;
- improwizować wokalnie i instrumentalnie – samodzielnie lub pod kierunkiem nauczyciela (solowo lub w zespole);
- dbać o higienę głosu i słuchu;
- znać podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;
- stosować w praktyce podstawowe sposoby zapisu muzyki;
- rozróżniać w zapisie nutowym elementy muzyki i skróty pisowni muzycznej;
- korzystać z programów komputerowych służących do nagrywania i przetwarzania dźwięku;
- określać i rozróżniać podstawowe gatunki muzyki wokalne, wokально-instrumentalnej i instrumentalnej;
- określać i rozróżniać wybrane rodzaje muzyki jazzowej, rozrywkowej i etnicznej;
- rozpoznać aparat wykonawczy muzyki wokalne, instrumentalnej i wokально-instrumentalnej (orkiestrę, zespół kameralny, solistę, chór, rodzaje głosów żeńskich i męskich oraz instrumenty orkiestrowe);
- porządkować chronologicznie epoki muzyczne, przyporządkować im reprezentatywnych dla nich kompozytorów oraz utwory muzyczne wysłuchane i omówione na lekcjach,
- podać nazwiska najwybitniejszych kompozytorów polskich i zagranicznych;
- rozpoznawać popularne utwory z literatury muzycznej;
- słuchać muzyki w sposób świadomy: określić cechy, nastrój, charakter, budowę i formę utworu;
- rozpoznawać w utworach rytmy polskich tańców narodowych oraz popularnych tańców towarzyskich;
- oceniać i charakteryzować estetykę utworu oraz jego wykonanie oraz uzasadniać swoje poglądy;
- doceniać muzykę ludową, znać zwyczaje ludowe najbliższej okolicy;

- znać funkcje muzyki użytkowej i artystycznej;
- znać instytucje kultury muzycznej (miejsca wykonywania utworów muzycznych różnego rodzaju);
- wykorzystywać różne źródła informacji o muzyce (słowniki, encyklopedie muzyczne, Internet);
- kulturalnie uczestniczyć w imprezach artystycznych;
- aktywnie uczestniczyć w konkursach muzycznych.

VI. Metody oceniania osiągnięć ucznia

Kryteria wymagań na poszczególne oceny powinny być przedstawione uczniom na początku roku szkolnego i jasno sprecyzowane.

Kryteria oceniania powinny uwzględniać przede wszystkim:

- posiadaną wiedzę teoretyczną i historyczną;
  - umiejętności praktyczne (śpiew, gra na instrumentach, tworzenie prostych melodii, rytmów, akompaniamentów);
  - stosunek do przedmiotu, aktywność na lekcji i zaangażowanie;
  - indywidualne osiągnięcia artystyczne (udział w konkursach, festiwalach, przynależność do chóru szkolnego, zespołu muzycznego itp.);
- Nie należy oceniać zdolności muzycznych ucznia.

Ocenie podlegają:

- śpiew;
- gra na instrumencie;
- odpowiedzi ustne;
- referaty, prezentacje;
- testy, quizy;
- analiza utworów muzycznych;
- zadania domowe;
- zeszyt lub zeszyt ćwiczeń;
- aktywność na lekcji;
- udział w zajęciach pozalekcyjnych w szkole i poza szkołą (jeżeli uczeń zaprezentuje swoje umiejętności przed kolegami).

Należy pamiętać, aby wymagania na poszczególne oceny były zgodne z wewnętrznym systemem oceniania.

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych na ocenę bardzo dobrą, a poza tym:

- ma wiedzę wykraczającą poza program nauczania;
- bierze udział w konkursach muzycznych, festiwalach i odnosi w nich sukcesy;
- orientuje się w wydarzeniach muzycznych w kraju i na świecie;
- wypowiada się, dyskutuje na temat wartości utworu, ocenia jego wykonanie, trafnie uzasadnia swoje opinie;
- bierze udział w zajęciach pozalekcyjnych w szkole i poza szkołą;
- czynnie uczestniczy w życiu artystycznym szkoły.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który w pełni opanował zakres wiedzy i umiejętności objęty programem, a poza tym:

- korzysta ze zdobytej wiedzy i umiejętności;
- bierze udział w konkursach muzycznych, festiwalach;
- bardzo dobrze wywiązuje się z powierzonych mu zadań;
- aktywnie pracuje na lekcjach, zarówno indywidualnie, jak i zespołowo;
- jest zawsze dobrze przygotowany do zajęć;
- korzysta z wielu różnych źródeł informacji.

Ocenę **dobłą** otrzymuje uczeń, który w dużym stopniu opanował zakres wiadomości i umiejętności objętych programem, a poza tym:

- korzysta ze zdobytej wiedzy i umiejętności;
- poprawnie wykonuje zadania muzyczne;
- aktywnie pracuje na lekcjach;
- jest przygotowany do zajęć;
- pracuje samodzielnie, a gdy ma trudności – z niewielką pomocą nauczyciela.

Oceną **dostateczną** otrzymuje uczeń, który w wystarczającym stopniu opanował zakres wiadomości i umiejętności objętych programem, a poza tym:

- pracuje niesystematycznie;
- ma braki w wiadomościach i umiejętnościach;
- nie jest zbyt aktywny na lekcjach;
- wykonuje zadania z pomocą nauczyciela.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który w niewielkim stopniu opanował zakres wiadomości i umiejętności objętych programem nauczania, a poza tym:

- pracuje niesystematycznie;
- ma duże braki w wiadomościach i umiejętnościach;
- nie wykonuje zadań i ćwiczeń;
- nie jest aktywny na lekcjach.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności objętych programem nauczania, a poza tym:

- lekceważąco odnosi się do przedmiotu;
- nie wykonuje poleceń nauczyciela;
- nie prowadzi zeszytu lub zeszytu ćwiczeń;
- nie podejmuje żadnych wysiłków, by ten stan rzeczy zmienić.